

УДК 343.98

В. О. Лазарєв

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗБИРАННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ ДОКАЗІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Статтю присвячено особливостям процесу доказування через проведення окремих слідчих (розшукових) дій. Проаналізовано думки науковців та практиків щодо цієї сфери процесуальної діяльності. Наведено систему слідчих (розшукових) дій та висвітлено їх доказове значення в кримінальному провадженні. Аргументовано необхідність удосконалення інституту доказування в кримінальному процесі та запровадження заходів щодо спрощення процедур отримання дозволів на проведення окремих слідчих (розшукових) дій. Наведено тезу про доцільність перегляду інституту понять у вітчизняному законодавстві. Доведено потребу в сприянні щодо більш широкого застосування досягнень науково-технічного прогресу.

Запропоновано низку пропозицій, спрямованих на оптимізацію та удосконалення діяльності слідчого в частині збирання, перевірки та оцінки доказів під час досудового розслідування.

Ключові слова: *докази, доказування, слідчі (розшукові) дії, кримінальне провадження, досудове розслідування.*

Постановка проблеми. Збирання та перевірка доказів під час досудового розслідування займає чільне місце в правозастосовній діяльності слідчого. Водночас процес доказування тісно пов'язаний з інститутом слідчих (розшукових) дій, адже ця діяльність є не лише засобом збирання, перевірки та оцінки доказів, але й виступає ключовим елементом для прийняття процесуальних рішень у кримінальному провадженні. Від якості проведення слідчих (розшукових) дій та дотримання їх процесуального порядку залежить дальший успіх досудового розслідування. Тому наукове та методичне забезпечення діяльності слідчого в цьому напрямі в умовах реформування правоохоронної системи в сучасний період набуває неабиякої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням щодо збирання та перевірки доказів під час проведення слідчих (розшукових) дій присвячено багато наукових джерел, авторами яких зокрема були такі науковці, як Ю.П. Алєнін, А.Р. Белкін, В.І. Галаган, В.Г. Гончаренко, Ю.М. Грошевий, А.Я. Дубинський, Є.В. Коваленко, В.А. Колесник, М.І. Костін, М.М. Михеєнко, Д.Й. Никифорчук, В.Т. Нор, М.А. Погорєцький, В.О. Попелюшко, Д.Б. Сергєєва, С.М. Стахівський, Л.Д. Удалова, Ж.В. Удовєнко, П.В. Цимбал, М.Є. Шумило та інші. Однак не вирішеною залишається низка проблем як нормативного забезпечення діяльності органів досудового розслідування в частині доказування, так і організаційних аспектів у цій сфері.

Формування цілей. Метою написання цієї статті є дослідження деяких проблемних аспектів збирання та перевірки доказів під час проведення слідчих (розшукових) дій, а також розробка конкретних пропозицій щодо їх усунення.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до частини першої статті 223 КПК України визначено, що «слідчі (розшукові) дії є дії, спрямовані на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні» [3]. Закріплення наведеного поняття стало важливою подією в історії вітчизняного кримінального процесу, адже як відзначають науковці, упродовж тривалого часу законодавство, як і наука, не мали однозначної дефініції поняття «слідча дія», його змісту та різновидів як таких. У сучасних умовах актуальність проведення вказаних досліджень пов'язана з потребою чіткого визначення поняття «слідчі (розшукові) дії» та їх основних характерних ознак, що відображають відмінний характер інституту слідчих (розшукових) дій від інших різновидів процесуальної діяльності слідчого, розробленням науково обґрунтованих рекомендацій щодо застосування кримінального процесуального законодавства під час розслідування злочинів [9].

У науці кримінального процесу поняття слідчих (розшукових) дій тлумачиться по-різному. Зокрема О.М. Ларін під поняттям слідчих дій визначав спосіб реалізації норм кримінально-процесуального законодавства, уважаючи, що навіть прийняття слідчим у межах кримінальної справи заяви про злочин чи явки з повинною, є слідчою дією [12, с. 98–101]. Аналогічну точку зору висвітлив І.М. Лузгін, визначаючи слідчі дії як будь-які процесуальні дії слідчого [13, с. 94–96].

Іншої думки дотримується І.Є. Биховський, який зауважує, що слідчими діями є вид пізнавальної діяльності слідчого щодо виявлення, дослідження, фіксації й вилучення доказів [5, с. 27].

С.А. Шейфер вважає, що слідчі дії виступають засобом збирання доказів, регламентованим кримінально-процесуальним законом, який полягає в здійсненні слідчим комплексу пізнавальних і засвідчувальних операцій, що відповідають особливостям певних слідів та пристосованих для ефективного відшукування, сприйняття та закріплення доказової інформації, що в них міститься [19, с. 23–24].

Н.В. Жогін та Ф.Н. Фаткуллін розкривають слідчу дію як таку, що проводиться відповідно до кримінально-процесуального закону для виявлення й закріплення доказів [7, с. 108–109].

Науковець М.Я. Ніконенко зазначає, що під слідчими діями слід розуміти регламентовані кримінальним процесуальним законом процесуальні дії, які здійснюються уповноваженою особою і являють собою сукупність пошукових пізнавальних і засвідчувальних операцій, направлених на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні [11, с. 223].

Наведені тлумачення не є вичерпними. Вітчизняні науковці сформували багато інших визначень слідчих (розшукових) дій, однак ми схилиємося до позиції В.П. Горбачова [15, с. 63–64], Ю.М. Грошевого [6, с. 287], М.М. Михеєнка, В.Т. Нора, В.П. Шибіки [14, с. 210], В.М. Тертишника [17, с. 478] та Л.Д. Удалової [18, с. 158], які відносять слідчі (розшукові) дії до процесуальних дій, що пов'язані з виявленням, фіксацією та перевіркою доказів у кримінальному провадженні. Уважасмо, що наведена словесна

конструкція є найбільш оптимальною та універсальною для досягнення всього комплексу процесуальних заходів у сфері доказування.

Розглянувши поняття слідчих (розшукових) дій, потрібно перейти безпосередньо до дослідження питання збирання доказів у результаті проведення слідчих (розшукових) дій. Зазначимо, що питання збирання доказів пов'язано з провадженням слідчих (розшукових) дій, які регламентовані главою 20 КПК України. Тож законодавець передбачає таку систему слідчих (розшукових) дій:

– допит, зокрема одночасний допит двох і більше вже допитаних осіб (ст.ст.224-226 КПК України), а також допит у режимі відеоконференції (ст.232 КПК України);

– пред'явлення особи для впізнання (ст.228 КПК України);

– пред'явлення речей для впізнання (ст. 229 КПК України);

– пред'явлення трупа для впізнання (ст.230 КПК України);

– проведення впізнання в режимі відеоконференції (ст.232 КПК України);

– обшук (ст. ст. 233-236 КПК України);

– огляд: місцевості, приміщення (загальноприйняте формулювання в обох випадках – огляд місця події), речей та документів (ст. 237 КПК України);

– огляд трупа (ст. 238 КПК України);

– огляд трупа, пов'язаний з екстумацією (ст. 239 КПК України);

– слідчий експеримент (ст. 240 КПК України);

– освідчування особи (ст. 241 КПК України);

– проведення експертизи (ст. ст. 242-245 КПК України).

– проведення слідчих (розшукових) дій у вигляді обшуку житла чи іншого володіння особи й особистого обшуку без ухвали суду, огляду місця вчинення кримінального правопорушення в порядку, передбаченому КПК України, як процесуальних дій під час кримінального провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні (п. 2 ст. ч. 2 ст. 520 КПК України) [3].

Фіксація результатів проведення слідчих (розшукових) дій (за винятком проведення експертизи, що також віднесено за КПК до таких) здійснюється, відповідно до статті 103 КПК України, у протоколі та на носії інформації, на якому за допомогою технічних засобів зафіксовано процесуальні дії. Окремі аспекти фіксації та складання відповідних документів за результатами проведення слідчих дій мають відбуватися відповідно до вимог КПК України, зокрема ст. 104-106.

Проведення кожної із зазначених у КПК України слідчих (розшукових) дій викликане необхідністю отримання та фіксації фактичних даних на стадії досудового розслідування [4; 10; 16].

Аналізуючи діяльність сторони обвинувачення у сфері доказування, безпосередньо розглянемо сутність низки найпоширеніших слідчих (розшукових) дій у процесі збору доказової інформації, а також визначимо

деякі суттєві недоліки в процесі збирання доказів за результатами проведення слідчих (розшукових) дій.

Допит як вербальна слідча (розшукова) дія на етапі досудового розслідування і спосіб отримання такого важливого джерела доказів, як показання, фіксації ідеальних слідів (таких, що збереглися у пам'яті) людини, носить доказове значення лише як підстава для прийняття процесуального рішення слідчим, прокурором, слідчим суддею (у разі долучення копії протоколу до певного клопотання). Проте в разі направлення відповідного кримінального провадження до суду, протокол допиту носить здебільшого орієнтувальний характер, адже дослідження показань здійснюється судом безпосередньо (ч. 4 ст. 95 КПК України). Така слідча (розшукова) дія як одночасний допит двох і більше раніше допитуваних осіб узагалі в такому випадку фактично носить не більш, ніж тільки інформаційне значення. Своєю чергою допит підозрюваного, зокрема протокол цієї слідчої (розшукових) дії, є засобом установлення наявності такої пом'якшуючої обставини, як сприяння розкриттю злочину. Адже в суді показання підозрюваного як особи, яка може давати будь-які свідчення (при цьому, не попереджену про відповідальність за них) чи взагалі без наслідків для себе відмовитися від їх надання є досить сумнівним джерелом доказів. Це ж, на нашу думку, є суттєвим недоліком чинного КПК та потребує належного вирішення цієї проблеми. У цьому контексті доцільним є розробка правових механізмів для стимулювання підозрюваного надання правдивих свідчень. Одним з таких засобів можна вважати чітке нормативне закріплення неможливості укладення угод про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим, між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості, якщо особа відмовляється або до того відмовлялася надавати свідчення, що суттєво перешкоджало встановленню істини в провадженні. Такі роз'яснення повинні знайти своє відображення в положеннях статті 470 КПК (обставини, що враховуються прокурором при укладенні угоди про визнання винуватості). Водночас це аніяк не повинно перешкоджати конституційному праву в порядку статті 63 Конституції України. Тобто особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом. Таким чином, тут може йтися про неповідомлення про обставини, які, наприклад, стосуються встановлення вини інших співучасників злочину, які мали прямий стосунок до вчиненого ним злочину.

Пред'явлення для впізнання (особи/речей/трупа) полягає в порівнянні допитаною особою образу раніше сприйнятого ним об'єкта у зв'язку з подією злочину або за інших обставин, які мають значення для досудового розслідування, з пред'явленням у натурі чи за фотознімком з метою встановлення їх тотожності, подібності чи відмінності за ознаками та особливостями зовнішньої будови [8]. Таким чином, через проведення такої процесуальної дії, як пред'явлення для впізнання, матеріалізується доказовість суб'єктивного сприйняття особою, яка впізнавала, певні явища, події та образи. За результатами проведення пред'явлення для впізнання складається відповідний протокол, який безпосередньо несе доказову інформацію.

Однією з основних проблем отримання доказів у цьому контексті, на нашу думку, є неможливість повторного проведення зазначеної процесуальної дії. На практиці відомі випадки, коли підозрюваний, якого мають упізнати, умисно намагається зірвати хід цієї процесуальної дії, щоб слідчий провів відповідний захід повторно, тим самим надалі скористатися складеною ситуацією для унеможливлення визнання отриманих результатів як доказів. Тож доцільним було б нормативне врегулювання таких непередбачуваних ситуацій. Тобто пропонуємо на законодавчому рівні встановити невизнання будь-яких дій з боку особи, яку впізнають, спрямованих на перешкоджання або ухилення її пред'явлення для впізнання, підставою для зупинення або переривання цієї слідчої (розшукової) дії та такою, що не може вважатися обставиною для спростування доказового значення отриманих результатів. Про наведене обов'язково попереджаються всі учасники процесуальних дій перед його початком.

Обшук проводиться для виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте в результаті його вчинення, а також установлення місцезнаходження розшукуваних осіб відповідно до ч. 1 ст. 234 КПК України [3]. Обшук є процесуальною дією, змістом якої, крім визначеного КПК за криміналістичною методикою, є примусове обстеження приміщень, побудов, ділянок місцевості та транспортних засобів, окремих громадян з ціллю відшукування та вилучення прихованих доказів злочину, документів, цінностей, отриманих у результаті злочинної діяльності, а також розшукуваних осіб, трупів [4]. Відповідно до КПК України обшук проводиться на підставі ухвали слідчого судді, а також у ряді передбачених випадків. Докази, отримані в результаті проведення обшуку фіксуються в протоколі слідчої дії та за допомогою технічних засобів фіксації, результати застосування яких долучаються до нього у вигляді додатків.

Огляд (зокрема місця події; трупа; речей та документів) полягає у фіксації на місці (у речах та документах, а також трупі тощо) доказової інформації. На прикладі огляду місця події, що без перебільшення є найбільш розповсюдженою слідчою дією, визначимо основні її особливості. Відповідно до ч. 1 ст. 237 КПК України для виявлення та фіксації відомостей щодо обставин учинення кримінального правопорушення слідчий, прокурор проводять огляд місцевості, приміщення, речей та документів [3]. Як зазначає Є.П. Іщенко та представники його школи, ця слідча дія полягає в дослідженні обстановки на місці події способом безпосереднього сприйняття з використанням науково-технічних засобів та направлена, крім вищезазначеного, на вивчення, фіксацію та вилучення матеріальних об'єктів (речових доказів). Головна мета огляду – дослідження обстановки місця події, виявлення й фіксація слідів події та встановлення її механізму. Огляд місця події є невідкладною звичай початковою та незамінною слідчою дією [8]. За її результатами отримуються не лише докази, але визначається й дальший хід розслідування, необхідність проведення інших слідчих дій. Хід огляду місця події фіксується в протоколі, а також за допомогою фото-, відеотехніки, за результатами використання яких виготовляються певні додатки до протоколу.

Відповідно до ч. 1 ст. 240 КПК України для перевірки й уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення, слідчий, прокурор має право провести *слідчий експеримент* способом відтворення дій, обстановки, обставин певної події, проведення потрібних дослідів чи випробувань [3]. А.Г. Філіппов звертає увагу на те, що зазначена слідча дія полягає в проведенні дослідів в умовах, максимально подібних до тих, у яких було вчинене злочинне діяння, у цілях перевірки та уточнення об'єктивної можливості існування окремих обставин, що підлягають доказуванню [8]. Водночас зауважимо, що на практиці зазвичай слідчий експеримент зводиться до проведення його способом відтворення обстановки й обставин події, фіксується в протоколі та за допомогою технічних засобів фіксації.

Освідування особи полягає в огляді підозрюваного, свідка чи потерпілого для виявлення на їхньому тілі слідів кримінального правопорушення або особливих примет, якщо для цього не потрібно проводити судово-медичну експертизу. Хід освідування також фіксується в протоколі й за аналогією є досить подібним до огляду слідчою дією. На нашу думку, є досить спірною норма КПК, за якою підставою проведення освідування встановлена наявність відповідної постанови прокурора, адже аналогічним чином слідчий за своїм власним переконанням відповідно до інших вимог може провести відповідну слідчу дію.

Статтю 242 КПК України визначено, що *експертиза* проводиться експертом за зверненням сторони кримінального провадження або за дорученням слідчого судді чи суду, якщо для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, потрібні спеціальні знання. Не допускається проведення експертизи для з'ясування питань права. Стаття містить перелік обов'язкових випадків, у яких слідчий, прокурор повинен призначити експертизу. Уважаємо, що доцільним є доповнення ч. 2 ст. 242 КПК України пунктом, яким визначається за потрібне призначення експертизи слідчим, прокурором для встановлення суми заподіяної матеріальної та моральної шкоди, адже в ряді випадків це є невідомим затягування процесу досудового розслідування, коли зокрема заподіяння матеріальної шкоди й без експертизи підтверджується наявними доказами (наявність відомостей про викрадення нової речі зі встановленою вартістю, оцінка заподіяної шкоди за ціною матеріалу зі встановленою вагою чи іншими параметрами, тощо). Експертиза на етапі досудового розслідування призначається відповідною постановою слідчого, прокурора й проводиться експертом відповідної категорії, заздалегідь попередженням про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок, який проводить відповідне дослідження, за результатами якого складає висновок.

Незрозумілим в умовах перебудови вітчизняної системи кримінального процесу за європейськими стандартами залишається існування в рамках досудового розслідування *інституту понять*, який як елемент є невід'ємною частиною ряду слідчих дій. Адже слідчий, прокурор і так фактично з усіх боків обмежені рамками кримінальної відповідальності за прийняті рішення та вчиненні дії, тобто несуть персональну

відповідальність за них. Водночас існування вищевказаного правового інституту не виключає можливості залучення як понятих саме зацікавлених осіб, адже процес перевірки цього майже завжди зводиться до мінімуму, а в деяких випадках узагалі неможливий (проведення слідчої дії в пізній час доби через необхідність, у віддаленій від населених пунктів місцевості тощо). Крім того, залучення понятих давно змінило своє початкове призначення. Так, незважаючи на своє даліше широке застосування, «Зводом законів Російської імперії» установлювалося, що поняті залучалися до допиту для захисту допитуваних від насильства й неправильного запису їх показань, адже факти насильства над допитуваними стали на той час досить масштабним явищем.

Висновки. Таким чином, основними засобами для збирання доказової інформації в кримінальному процесі на стадії досудового розслідування є проведення слідчих (розшукових) дій. Для удосконалення інституту доказування в кримінальному процесі доцільно запровадити заходи щодо спрощення процедур проведення низки слідчих дій та спрощення процесу отримання дозволів, якщо це закріплено, на них; перегляду інституту понятих у вітчизняному кримінальному процесі та особливостей їх залучення; сприяння більш широкому застосуванню досягнень науково-технічного прогресу.

На підставі аналізу положень окремих норм КПК України пропонується:

- доповнити частину другу статті 470 КПК у такій редакції: *«неповідомлення підозрюваним або обвинуваченим про участь інших осіб під час учинення або підготовки ним кримінального правопорушення виключає можливість укладення угод про визнання винуватості».*

- доповнити редакцію статті 228 КПК України десятою частиною такого змісту: *«Учинення будь-яких дій особою, яка пред'являється для впізнання, спрямованих на перешкодження або ухилення цьому, не є підставою для зупинення або переривання слідчої (розшукової) дії та не може вважатися підставою для спростування отриманих результатів».*

Уважаємо, наведені пропозиції безпосередньо спрямовані на оптимізацію та покращання діяльності слідчого в частині збирання, перевірки та оцінки доказів під час досудового розслідування.

Використані джерела:

1. Конституція України // Відомості Верховної ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141. Офіційний сайт Верховної Ради України// [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Кримінальний кодекс України: Закон України/ зі змінами та доповненнями/ Офіційний сайт ВРУ// [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України / зі змінами та доповненнями/ Офіційний сайт ВРУ// [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> .

4. Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Россинская Е. Р. Криминалистика. Учебник для вузов. Под ред. Заслуженного деятеля науки

Российской Федерации, профессора Р. С. Белкина. – М.: Издательство НОРМА, 2000. – 990 с.

5. Быховский И.Е. Процессуальные и тактические вопросы системы следственных действий: автореф. дис. на соискание ученой степени доктора юрид. наук / И.Е. Быховский – М., 1976. – 32 с.

6. Грошевий Ю.М. Кримінальний процес України: [підруч.] / за ред. Грошевого Ю.М., Капліної О. В. – Х.: Право. 2010. – 607 с.

7. Жогин Н.В. Предварительное следствие в советском уголовном процессе / Жогин Н.В., Фаткуллин Ф.Н. – М.: Юрид. лит., 1965. – 367 с.

8. Ищенко Е.П. Криминалистика / Ищенко Е.П., Филиппов А.Г. / учебник / 2013 – 798 с.

9. Кіпращ І.С. Визначення поняття слідчих (розшукових) дій / І.С. Кіпращ // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ, №2 – 2013 – С. 275 - 285

10. Криміналістика: підручник / за ред. професорів А.Г. Філіпова, А.Ф. Волинського. – М.:Спарк, 1999 р. – 485с.

11. Кримінальний процес [текст]: підручник / За заг. ред. В.В. Коваленка, Л.Д. Удалової, Д.П. Письменного. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 554 с.

12. Ларин А.М. Работа следователя с доказательствами / Ларин А. М. – М.: Юрид. лит., 1966. – 156 с.

13. Лузгин И.М. Расследование как процесс познания / Лузгин И.М. – М.: Юрид. лит., 1969. – 176 с.

14. Міхеснко М.М., Нор В.Т., Шибіко В.П. Кримінальний процес України: [підруч.] / Міхеснко М.М., Нор В.Т.,Шибіко В.П. – [2-ге вид., переробл. і допов.]. – К.: Либідь, 1999. – 534 с.

15. Прийняття процесуальних рішень та проведення слідчих дій: [навч. посіб.] / [Горбачов В. П., Шаповалова Л.І., Шульга А. О. та ін.]; за ред. Горбачова В.П. – Донецьк: ДЮІ ЛДУВС, 2012. – 364 с.

16. Скригонюк М.І. Криміналістика : підручник . – К. : Атіка, 2005. – 496 с.

17. Тертишник В. М. Кримінально-процесуальне право України: [підруч.] / Тертишник В. М. – [4-те вид., доп. і переробл.]. – К. : А.С.К., 2003. – 1120 с.

18. Удалова Л.Д. Кримінальний процес України: [підруч.] / Удалова Л.Д. – К.: Вид. Паливода А.В., 2007. – 352 с.

19. Шейфер С.А. Следственные действия. Основания, процессуальный порядок и доказательственное значение / Шейфер С. А. – Самара: Самарский ун-т, 2004. – 225 с.

Стаття надійшла до редколегії 15.08.2017

Лазарев В. А. Некоторые проблемные аспекты сбора и проверки доказательств в процессе проведения следственных (розыскных) действий

Статья посвящена особенностям процесса доказывания путем проведения отдельных следственных (розыскных) действий. Проанализированы мнения ученых и практиков касаясь этой сферы процессуальной деятельности. Приводится система следственных (розыскных) действий и освещается их доказательственное значение в уголовном производстве. Аргументируется необходимость усовершенствования института доказывания в уголовном процессе и внедрения мер упрощения процедур получения разрешений на проведение отдельных следственных (розыскных) действий. Приводятся тезисы о необходимости пересмотра института понятий в отечественном

законодавство. Обосновується необхідність спосібствованію более широкому примененію достижений научно-технического прогресса.

Автором сформированы предложения, направленные на оптимизацию и совершенствование деятельности следователя в части сбора, проверки и оценки доказательств во время досудебного расследования.

Ключевые слова: *доказательства, доказывание, следственные (розыскные) действия, уголовное производство, досудебное расследование.*

Lazaryev V. Some Problematic Aspects of Collecting and Verifying Evidences in the course of Carrying Out Investigations

The article is devoted to the peculiarities of the evidence process by the way of some investigative (searching) actions. The opinions of scientists and practitioners regarding to this sphere of process activities were analyzed. The system of investigative (searching) actions is given and showed its proof in criminal proceedings. Argument the necessity of improving the institute of proving in criminal process and inputting measures concerning simplifying the procedure of getting permission for taking some investigative (searching) actions. The thesis about expediency of reviewing the institution of understood in domestic legislation is given. A need to promote the wider application of scientific and technical progress is given.

On the basis of analyzing of the provisions of certain norms of the CPC of Ukraine proposed:

– add part two of the article 470 of the CPC in the next addition: “failure to inform the suspect or accused of the participation of other persons in the commission or preparing of a criminal offense excludes the possibility of concluding agreements on the recognition of a guilt”;

– add the editing of the article 228 of the CPC with the tenth part with the next content: “the commission of any action by a person who is identified for identification, aimed at preventing or avoiding the thief, is not a ground for suspending or interrupting an investigative (searching) action and can’t be considered as a ground for refuting the results obtained”.

The author has formed series of proposals aimed to optimizing and improving the investigator’s activities in part of collecting, checking and evaluating evidence during the pretrial investigation.

Key words: *evidence, proving, investigation (searching) actions, criminal proceedings, pretrial investigation.*

УДК 343:132

В. І. Левін

ЖИТЛО ЧИ ІНШЕ ВОЛОДІННЯ ОСОБИ ЯК ОБ’ЄКТИ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У статті здійснено теоретичне та законодавче тлумачення понять житла чи іншого володіння особи як об’єктів проведення обшуку в кримінальному провадженні. Звернено увагу на окремі проблемні питання законодавчого уформування цих дефініцій, що на практиці призводить до труднощів під час проведення обшуку.

Ключові слова: *обшук, житло, інше володіння особи, практика Європейського суду з прав людини, тимчасове обмеження конституційних прав і свобод людини.*